

Tid Torsdagen den 12 maj 2022 kl. 16.33 – 16.50
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justering Måndagen den 23 maj 2022 §§ 1-22, 25, 26, 28

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Torsdagen den 12 maj 2022, §§ 23, 24, 27

Johan Nilsson

Emilia Bjuggren

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Johan Nilsson (M) ordföranden

Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden

Annika Elmlund (M)

Bo Sundin (M)

Peter Backlund (L)

Hampus Rubaszkin (MP)

Susanne Wicklund (C)

Anders Göransson (S)

Clara Lindblom (V)

Jonathan Metzger (V)

Tjänstgörande ersättare:

Niklas Sandstedt (M) för Arne Fredholm (M)

Oscar Karlsson (S) för Ingela Edlund (S)

Anders Edin (SD) för Peter Wallmark (-)

Ersättare:

Bo Fellström (M)

Fredrik Sand (M) §§ 1-26, 28

Joakim Rönnbäck (L)

Maurice Forslund (KD)

Andreas Lind (S)

Catharina Gabrielsson (V)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Johan Castwall, Jenni Almgren, Ann-Charlotte Bergqvist, Göran Carlberg, Eleonor Eklind Forslin, Lena Holm, Sara Lundén, Daniel Roos, Anders Johnson och Kerstin Thörner, samt borgarrådssekreteraren Daniel Carlsson-Mård.

§ 1 Val av justerare och tid för justering

Beslut

Exploateringsnämnden utser vice ordföranden Emilia Bjuggren (S) att tillsammans med ordföranden Johan Nilsson (M) justera dagens protokoll.

Justering sker den 23 maj 2022.

§ 2 Frågor för beredning och eventuell information från kontoret

Skrivelser för beredning

Anmälan görs av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden enligt följande:

1. Skrivelse om Fatbursparken från Anders Göransson m.fl. (S) dnr E2022-02273
2. Skrivelse om Behovet av en bred medborgardialog om Högdalens centrum från Clara Lindblom m.fl. (V) dnr E2022-02272

Beslut

Exploateringsnämnden överlämnar skrivelserna till exploateringskontoret för beredning.

§ 3 Anmälan av inkomna skrivelser till exploateringsnämnden

Inkomna skrivelser m.m. till exploateringsnämnden enligt förteckningar från den 28 april 2022 och från den 12 maj 2022 anmäls.

§ 4 Anmälan av delegationsbeslut fattade inom exploateringskontoret

Dnr E2022-00046

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att lägga anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 27 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 5**Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor**

Inget protokoll finns att anmäla vid dagens sammanträde.

§ 6**Överenskommelse om exploatering med tomträtt, för idrottsändamål och skola inom del av fastigheten Herbariet 2 i Midsommarkransen med Nystad Stockholm idrott och skolfastigheter AB. Genomförandebeslut
Dnr E2021-04662****Beslut**

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förslag till genomförande av exploatering inom del av fastigheten Herbariet 2 för projekt Herbariet till en investeringsutgift om 49 miljoner kronor, en investeringsinkomst om 3,7 miljoner kronor och ger exploateringskontoret i uppdrag att genomföra projektet.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse inom del av fastigheten Herbariet 2 till Nystad Stockholm Idrott och Skolfastigheter AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att avslå förslaget till överenskommelse om exploatering med privat fastighetsägare.
 - 2 Att inte fatta beslut om att hyra samhällsfastigheter från en privat aktör utan att först ha gjort ordentliga kalkyler som jämför den långsiktiga kostnaden med att hyra från en privat aktör jämfört med att staden själv äger.
 - 3 Att låta fastighetskontoret fullfölja sitt arbete med att bygga om och rusta upp Brännkyrkahallen.
 - 4 Att uppdra åt exploateringskontoret att redovisa behovsanalysen som ligger till grund för stoppet av bostäder.
 - 5 Att utifrån den presenterade behovsanalysen återkomma med förslag som inrymmer antingen idrottslokaler eller idrottslokaler kombinerat med bostäder på den obebyggda delen av fastigheten.

I den grönbå budgeten kan vi läsa att staden ska se till att privata företag köper och investerar i så kallade samhällsfastigheter, alltså skolbyggnader, förskolebyggnader, idrottshallar, äldreboenden etc. Syftet med privatiseringen av samhällsfastigheter är, enligt den moderatledda majoriteten, att minska stadens låneskuld.

Tvärt emot vad den moderatledda majoriteten verkar tro så är det dock mycket billigare för kommunen att låna pengar för att själv bygga och äga, jämfört med att låta privata företag bygga och sedan hyra ut till kommunen. Kommuninvest har nyligen analyserat de ekonomiska konsekvenserna av detta i sin rapport *Att äga eller hyra sina verksamhetslokaler – hur ser kalkylerna ut i kommunsektorn?* (2021-04-14). Den centrala slutsatsen i rapporten är att det finns tydliga ekonomiska motiv för att välja äga-alternativet. Det är ekonomiskt mer fördelaktigt att äga fastigheten. Kommuninvest höjer också ett varningens finger till dem som överväger att hyra från privata aktörer eftersom dessa beslut får stora ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser över lång tid. De menar att inför sådana här beslut måste ordentliga kalkyler tas fram som analyserar och synliggör de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna.

I Osby kommun, som leds av Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, har de gjort en noggrann analys av sitt fastighetsbestånd och kommande behov. Kalkylen visade tydligt: under 30 år blir det ungefär *dubbelt* så dyrt att hyra sina fastigheter jämfört med att äga dem själv. Niklas Larsson (C), kommunstyrelsens ordförande i Osby, säger till Dagens Nyheter att han avfärdar idén för en kommun att hyra äldreboenden, skollokaler och ishallar istället för att äga dem, ”det finns inga fördelar med att hyra, om det inte bara gäller en tillfällig lösning. Sunt bondförnuft är vad som gäller” (*Vi i Osby har bestämt att äga våra fastigheter själva*, 2021-05-28).

I detta ärende finns inga ordentliga kalkyler redovisade över de stora ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser som beslutet skulle få över lång tid. Varför vill inte den moderatledda majoriteten att ordentliga ekonomiska analyser görs? Slutsatsen kan inte bli annan än att detta är ideologiskt motiverat, Moderaterna prioriterar att privatisera före allt annat, även om det är dubbelt så dyrt och även om det är lärartätheten i skolan, föreningsstödet till idrotten och kvaliteten i äldreomsorgen som tvingas betala.

Det är dock inte första gången ekonomiska analyser av privatiseringar döljs för allmänhet och beslutsfattare. Ett exempel är när styrelsen i stadens skolfastighetsbolag SISAB skulle fatta beslut om utförsäljning av flera skolor och förskolor i november 2019. I den första versionen av beslutsunderlaget framgick att flera av fastigheterna som skulle privatiseras hade positiva driftnetton vilket innebär att försäljningen skulle få en negativ effekt på bolagets ekonomi. Bolaget uppskattade att de skulle förlora cirka 8 miljoner kronor per år för bolagets löpande verksamhet i och med försäljningen. En förlust som behöver täckas genom att höja hyrorna för övriga förskolor och skolor, hyror som betalas med skolpeng och som istället hade kunnat gå till fler lärare. I den andra versionen av beslutsunderlaget saknades dock denna information och den grönbå majoriteten drev igenom utförsäljningen utan att redovisa korrekta beslutsunderlag.

Detta projekt innebär ett stopp för fastighetskontoret att fullfölja sitt arbete med att bygga om och rusta upp Brännkyrkahallen. Ett stopp också för 375 bostäder som exploateringsnämnden tidigare markanvisat. Istället ges ett privat fastighetsbolag i uppdrag att bygga, äga och hyra ut lokaler till staden. Detta sker utan att staden redovisar några ordentliga kalkyler över de stora ekonomiska och

verksamhetsmässiga konsekvenser som beslutet kommer att få över lång tid. Det vi vet är att det kommer bli mycket dyrare för stockholmarna, frågan är hur mycket dyrare.

Vi kräver ett stopp för privatiseringen och utförsäljningen av Stockholm. Korståget mot välfärden måste få ett slut.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Anders Edin (SD).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 7

Markanvisning för bostäder inom fastigheterna Tempelriddarorden 6, 7 och 8 i Bredäng till Stena Fastigheter Stockholm AB

Dnr E2022-01677

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheterna Tempelriddarorden 6, 7 och 8 till Stena Fastigheter Stockholm AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden begär att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 11 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 8

Markanvisning för bostäder och lokaler för centrumändamål inom fastigheten Vita Liljan 3 – 4, Utile Dulci 2, och del av Sätra 2:1 i Bredäng till Magnolia Bostad AB, Bofolder fastighets AB, A Jerndal Fastighets AB, Fastighets AB Vita Liljan

Dnr E2022-01651

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder och lokaler inom fastigheten Vita Liljan 3 och 4, Utile Dulci 2 samt del av Sätra 2:1 till Magnolia Bostad AB, Bofolder fastighets AB, A Jerndal Fastighets AB och Fastighets AB Vita Liljan och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 9

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Skärholmen 2:1 i Vårberg till Goldcup 30220 AB (Under namnändring till ByggVesta Vårbergsvägen 2 AB)

Dnr E2022-01808

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheten Skärholmen 2:1 till Goldcup 30220 AB

(Under namnändring till ByggVesta Vårbergsvägen 2 AB) och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 7 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 10**Överenskommelse om exploatering med försäljning för bostäder och lokaler inom del av fastigheten Skärholmen 2:1 i Vårberg med AB Grundstenen 200958 (under namnändring till Vårbergsutsikten AB)**

Dnr E2022-01809

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att för egen del godkänna överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom fastigheten Skärholmen 2:1 till AB Grundstenen 200958 (under namnändring till Vårbergsutsikten AB) med en preliminär köpeskilling om cirka 88 miljoner och ger kontoret i uppdrag att träffa erforderliga avtal.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 11 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 11**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Enskede Gård 1:1 på Enskedefältet till Sveafastigheter Bostad AB. Reviderat inriktningsbeslut**

Dnr E2020-02346

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheten Enskede Gård 1:1 till Sveafastigheter Bostad AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Sockenplan upp till 6,5 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 1 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

När stadens utveckling tar naturmark i anspråk är det angeläget att bibehålla så mycket som möjligt av grönskan för att minimera påverkan på viktiga funktioner som exempelvis ekosystemtjänster. Det gör vi genom att i rätt tid planera och genomföra relevant ekologisk kompensation. I detta specifika fall är det angeläget att försöka bevara så mycket som möjligt

av parkmiljön som avses exploateras samt söka
grönkompensation genom nyplantering av träd i gatumiljön.

Ersätтарыttrande

Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 12

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Brandbotten 1 och del av Örby 4:1 i Bandhagen till Alferan Förvaltning AB och Arne Dufva Förvaltnings AB. Inriktningsbeslut

Dnr E2022-01199

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheten Brandbotten 1 och del av Örby 4:1 till Alferan Förvaltning AB och Arne Dufva Förvaltnings AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Mosstenabacken upp till 1,5 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

De ekosystemtjänster som naturen bidrar med är mycket viktiga för oss människor. När vi tar naturmark i anspråk är det därför angeläget att bibehålla så mycket som möjligt av de funktioner som påverkas negativt. Det gör vi genom ekologisk kompensation. Vi noterar att detta kommer att studeras i det kommande planarbetet, vilket är bra. Det är angeläget att exploateringskontorets fortsatta arbete också inkluderar att verka för att så lite som möjligt av grönskan tas i anspråk vid ett kommande genomförande.

Ersätтарыttrande

Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 13**Tillägg till markanvisning för bostäder inom fastigheterna Bilden 1, Förstoringen 2 och Örby 4:1 i Högdalen till IKANO Bostad Stockholm AB. Reviderat inriktningsbeslut**

Dnr E2022-01077

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt sitt förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att låta ärendet utgå.

§ 14**Markanvisning för bostäder, kommersiella lokaler och parkering inom fastigheterna Imröret 10, Fotot 2 och Örby 4:1 "Önskehemsplan" i Högdalen till Niam VII Stationsfastigheter Högdalen AB, Inriktningsbeslut**

Dnr E2020-03109

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder, handel och parkering inom fastigheten Imröret 10, Fotot 2 och Örby 4:1 till Niam VII Stationsfastigheter Högdalen AB och

ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt ”Önskehemsplan”. upp till 13 miljoner kronor (inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 9 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att delvis godkänna kontorets förslag.
 - 2 Att bostäderna blir bostadsrätter eller hyresrätter istället för ägarlägenheter.
 - 3 Att en medborgardialog inleds om utvecklingen av Högdalens centrum.
 - 4 Att därutöver anföras följande:

Ägarlägenheter introducerades av den första alliansregeringen år 2009 med en initial prognos på mellan 3 000-5 000 lägenheter per år. Så har dock inte blivit fallet. Införandet av upplåtelseformen ägarlägenheter visade sig vara ett misslyckade och år 2019 fanns endast 1 200 ägarlägenhet i hela landet.

Det fanns helt enkelt ingen efterfrågan på ägarlägenheter. Det finns redan en upplåtelseform, bostadsrätten, som fyller behovet av ägd lägenhet i flerbostadshus. Införandet av ägarlägenheter var bara borgerlig ideologi. Men skam den som ger sig.

Ett sätt att se på ägarlägenheter är att de kan liknas vid enskilda villor som staplas på varandra i ett flerbostadshus där varje lägenhet är en egen fastighet och det gemensamma, som hålls nere till ett minimum, förvaltas av en samfällighet. Fördelen för den enskilde ägaren av ägarlägenheten kan vara att de får förvalta och nyttja bostaden helt fritt och exempelvis hyra ut utan någon styrelses eller annan boendes formella tillåtelse. Boende i ägarlägenhet har inget inflytande över vilka andra som nyttjar bostäder i huset eller om grannar använder lägenheten för att spekulera eller till annan verksamhet. Det kan förstås verka attraktivt, inte minst för den som vill investera och spekulera i bostäder. Vi ser dock flera betydande nackdelar.

Spekulationsinslaget på bostadsmarknaden kommer att öka. Andelen som har osäkra hyresförhållanden likaså. Vidare har bostadsrätts- och hyresgästföreningar varit starka deltagare i stadsutvecklingen där de ofta tvingat politiken att skärpa sina argument för nybyggnation eller annan stadsutveckling. Med fler ägarlägenheter riskerar den dynamiken att kraftigt försvagas.

Stadens planering för Högdalens centrum är av stor vikt för medborgarna, både för närboende i Högdalen och för boende i stadsdelarna runt omkring då centrumet är det största i Vantör. Efter att tidigare programarbete för över tio år sedan avbröts har utvecklingen av centrum i stort sett stått stilla. Inte minst mot bakgrund av att centrumet efter försäljningen av Centrumkompaniet haft flera ägare och den nya fastighetsägarens omfattande ombyggnadsplaner ser vi ett stort behov av en bred medborgardialog om den framtida utvecklingen av Högdalens centrum.

Avslutningsvis, Stockholm behöver fler bostäder till överkomlig hyra. En stilla önskan är att den grönbå majoriteten skulle prioritera detta istället för att experimentera med spekulationsbostäder och utförsäljningar.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C) och Anders Edin (SD).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 15**Markanvisning för parkeringsanläggning inom fastigheten Örby 4:1 i Högdalen till Åke Sundvall Projekt AB. Reviderat inriktningsbeslut**

Dnr E2022-01730

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för parkeringsanläggning inom fastigheten Örby 4:1 till Åke Sundvall Projekt AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förslag till inriktning och ger exploateringskontoret i uppdrag att fortsätta planering för projekt Rangstaplan/Högdalen centrum upp till 12,3 miljoner kronor (reviderat inriktningsbeslut), som underlag för kommande genomförandebeslut.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 6 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 16**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 i Bagarmossen till Wåhlin Fastigheter AB**

Dnr E2021-03055

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 till Wåhlin Fastigheter AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa

markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 17

Markanvisning för bostäder inom del av fastigheterna Tärnö 1 och Farsta 2:1 samt fastigheten Farsta 2:10 i Farsta till Heba Farsta AB

Dnr E2021-04638

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom del av fastigheterna Tärnö 1 och Farsta 2:1 samt fastigheten Farsta 2:10 till Heba Farsta AB och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 5 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 18**Markanvisning för bostäder inom fastigheten Sätra 1:2 i Sätra till K2A Knaust & Andersson Fastigheter AB**

Dnr E2021-01395

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheterna Sätra 2:1 och Björksätra 1:2 till K2A Knaust & Andersson fastigheter AB, och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 18 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 19**Markanvisning för idrott, 11-spelsplan, inom del av fastigheterna Tennisbollen 1 och Kristineberg 1:1 i Kristineberg. Samarbetsavtal**

Dnr E2022-01716

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för idrott, 11-spelsplan, inom del av fastigheten Tennisbollen 1 och Kristineberg 1:1 och ger kontoret i uppdrag att träffa samarbetsavtal med fastighetsnämnden enligt förslag i utlåtandet.

- 2 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Clara Lindblom m.fl. (V) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar att kontoret arbetar vidare med det alternativ som har störst sannolikhet att kunna genomföras, samt att därutöver anföra följande:

De borgerliga partierna tillsammans med Socialdemokraterna beslutade år 2014 att ett villkor och en förutsättning för exploateringen med bostäder på Stadshagens idrottsplats på Kungsholmen var att den 11-spelplan som behövde tas bort skulle ersättas på annan plats på Kungsholmen. Löftet var även att den nya 11-spelplanen skulle färdigställas innan bygget av Stadshagen påbörjades. Beslutet var väl motiverat då bristen av 11-spelplaner i Stockholm är mycket stor vilket gör att tusentals ungdomar inte kan spela eller träna fotboll.

Tidigare majoritet arbetade fram ett förslag där en 11-spelplan skulle kunna anläggas i Fredhällsparken, där det historiskt redan funnits plats för fotboll. Efter valet år 2018 svängde dock den nya moderatledda majoriteten och lade ner planerna att anlägga en fotbollsplan i Fredhällsparken. Istället hänvisades till diffusa planer om att en ny plats i närområdet skulle tas fram. Vi socialdemokrater besvärades av detta då vi såg att möjligheterna för att anlägga en 11-spelplan på annan plats i närområdet var mycket begränsade. Borgarrådet Larsson (M) försäkrade dock som svar på en interpellation i slutet av år 2018 att en ny plats i närområdet skulle presenteras skyndsamt.

Närmare fyra år senare föreslår nu den moderatledda majoriteten att Kristinebergs bollplan ska anläggas med den utlovade 11-spelplanen. Processen och förslaget har flera brister. Platsen är mycket begränsad och att försöka få in en 11-spelplan kommer som kontoret själva konstaterar innebära flera konsekvenser som ska försöka lösas ut i en kommande planprocess. Bland annat måste en ny 7-spelsplan byggas i

närområdet när den nuvarande tas i anspråk. En 11-spelsplan på platsen innebär också att skejtparken samt lektytor försvinner samtidigt som parkmark tas i anspråk i ett område som får en relativt tät exploatering.

Förslaget är svårgenomfört och på många sätt sämre än det tidigare förslaget i Fredhällsparken. Det är samtidigt mycket besvärande att den grönbå majoriteten tog närmare fyra år på sig att ens presenterade ett uppslag på ersättning efter att man avbröt det pågående arbetet. Ytan på Kungsholmen är begränsad. Oaktat var en ny 11-spelsplan anläggs så skulle processen behövt hanteras mer skyndsamt för att inte riskera förseningar i utvecklingen av Stadshagen och negativa konsekvenser för Stockholmsfotbollen.

Vi tror fortsatt att Fredhällsparken är en bättre plats för en 11-spelsplan. Samtidigt ser vi behovet av att stadens politiker nu håller sitt löfte och säkerställer att en ny plan finns på plats innan den nuvarande tas bort. Den föreslagna platsen kan även med redovisade svårigheter vara gångbar som ersättning och vi ser därför ett värde i att frågan prövas vidare.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), Clara Lindblom m.fl. (V) och Anders Edin (SD).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

När Stockholm växer är det inte ovanligt att olika intressen tvingas ställas mot varandra. I den framtida utvecklingen av Stadshagen kommer en 11-spelsplan i ett centralt läge att tas bort, och ersättas av en fotbollsplan i enlighet med detta ärende. Fotbollsplanen på Kristinebergs BP är således en ersättningsinvestering som görs för att den befintliga 11-spelsplanen på Stadshagens IP behöver flyttas.

Nämnden anser att 11-spelsplanen blir ett positivt tillskott till det idrottskluster som växer fram i Kristineberg, och vi ser fram emot de driftsfördelar som uppstår när existerande

omklädningsrum och andra faciliteter kan samnyttjas. I och med detta säkerställer vi också att den värdefulla Fredhällsparken inte exploateras, då det i tidigare skede fanns förslag om att förlägga fotbollsplanen dit. Då det i denna del av staden är ont om plats så medför ett anläggande av fotbollsplanen att andra värden påverkas. Det är därför önskvärt att möjligheten till alternativ för dessa studeras i den kommande planprocessen.

Vidare är det angeläget att det inte uppstår ett glapp i tidplanerna för de olika projekten som skulle riskera att leda till att föreningarna blir utan bokningsbar 11-spelsplan under en period. I den bemärkelsen finner vi det positivt att anläggandet av en 11-spelsplan inte är beroende av att tennishallen i området behöver rivras.

Clara Lindblom m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Kristinebergs strandpark är en värdefull och uppskattad plats för rekreation. När tennishallen så småningom flyttas till Stadshagen kommer parkens yta dessutom kunna utökas ytterligare.

Vi ställer oss därför positiva till att förlägga en 11-spelsplan på den föreslagna platsen. Om den nya planen beläggs med konstgräs är det dock av yttersta vikt att staden vidtar åtgärder för att förhindra spridning av eventuellt granulat till omgivning och närliggande vatten.

Vänsterpartiet vill samtidigt understryka vikten av att nuvarande skatepark och 7-spelsplan skyndsamt ersätts i närområdet. I en tät stadsdel som Västra Kungsholmen kommer det inte bara finnas behov av anläggningar för olika typer av föreningsidrott, utan även spontan idrott, lek och rörelse.

Ersätтарыttrande

Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 20

Markanvisning av 50 000 kvm ljus BTA inom fastigheten Valparaiso 2 m.fl. Östermalm, till Alecta Tjänstepension Ömsesidigt och Nordr Sverige AB som ankarbyggaktörer
Dnr E2021-01358

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att tilldelar Alecta tjänstepension Ömsesidigt och Nordr Sverige AB gemensamt rollen som ankarbyggaktör med tillhörande anvisning av mark motsvarande minst 50 000 kvm ljus BTA inom utvecklingsområdet Valparaiso och ger kontoret i uppdrag att träffa markanvisning enligt bifogat avtal.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att begära att stadsbyggnadsnämnden upprättar detaljplan för området.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 16 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 21**Föravtal till exploateringsavtal för fastigheten
Gjutmästaren 6 i Ulvsunda industriområde med
Fastighets AB G-Mästaren**

Dnr E2019-01913

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förslag till föravtal till exploateringsavtal inom fastigheten Gjutmästaren 6 med Fastighets AB G-Mästaren.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 13 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 22**Slutredovisning av utbyggnad för bostäder och tillbyggnad av tennishall inom fastigheterna Racketen 8, 11 och 12 i Alvik med AB Salktennis respektive Fabege Racketen Mindre AB**

Dnr E2022-01703

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna slutredovisningen av utbyggnad för bostäder och tennishall inom fastigheterna Racketen 8, 11 och 12 i Alvik med AB Salktennis respektive Fabege Racketen Mindre AB.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 11 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 23**Avtal med AB Storstockholms Lokaltrafik och Region Stockholm avseende genomförande av del av Tvärbanan Kistagrenen inom Stockholms stad, Ärvinge.****Godkännande**

Gång- och cykelbana längs Hanstavägen samt gestaltade väderskydd på Jan Stenbecks Torg.

Genomförandebeslut

Dnr E2022-01497

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att för egen del godkänna avtal avseende genomförande av del av Tvärbana Norr Kistagrenen inom Stockholms stad, Ärvinge, med AB Storstockholms Lokaltrafik och Region Stockholm.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets och trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 12 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 24**Stockholm stads strategi för fritidsbåtlivet. Svar på remiss**

Dnr E2022-01464

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens redovisning som svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Fritidsbåtlivet bidrar med viktiga värden till Stockholm som vattennära stad och båtlivet är en betydelsefull del av stadsbilden som uppskattas av många, även av de som inte har båt. Vi ser därför positivt på att staden tar fram en strategi för fritidsbåtlivet. En stor utmaning för den växande staden är konkurrens om marken och de många olika värden och livsmiljöer som stadsplaneringen behöver ta hänsyn till. Ett av åtgärdsförslagen i strategin syftar till att göra en översyn av båtuppläggningsplatser på parkmark och ändra detaljplanerna så att dessa stämmer överens med markanvändningen. Åtgärden förväntas vara genomförd 2023. Vi vill framhålla att tidplanen behöver ses över samt att en översyn av båtuppläggningsmark behöver baseras på en helhetsbild för markanvändning. För att åtgärden ska vara genomförbar är det vidare viktigt att förtydliga vem som ska vara planbeställare och finansiera ett sådant arbete.

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm är byggt på öar i mötet mellan Östersjön och Mälaren. Båtlivet har därför i århundraden präglat Stockholm. Det strategiska läget har historiskt varit en grund för Stockholms ekonomiska utveckling och det var med båt man tog sig mellan malmarna. Även om båtlivet har förändrats är läget vid vattnet fortfarande av stort värde för staden och stockholmarna. Våra vatten trafikeras av alltifrån kryssningsfartyg och godsfartyg till fritidsbåtar, bastuflostrar och kajaker. Längs vattnen har vi några av våra viktigaste rekreationsstråk med långa sammanhängande strandpromenader. På sommaren fylls stränder, klippor och bryggor med badande stockholmare och besökare.

Det är viktigt att staden tar tillvara och utvecklar tillgången till Stockholms unika vattenkontakt. Vi välkomnar därför förslaget till strategi för fritidsbåtlivet.

I strategin kan vi läsa att fritidsbåtarna uppskattas som en del av stadsbilden även för dem som inte har en båt. Det står också att fritidsbåtlivet skapar fina mötesplatser och aktiviteter i vattenrummet och längs med stränderna. Vi delar delvis denna bild, men menar att mer kan göras för att tillgängliggöra både båtliv och bryggor för stockholmarna. Relativt få stockholmare har trots allt tillgång till en egen båt.

Idag är småbåtshamnar i många fall otillgängliga för allmänheten, samtidigt som de tar värdefulla platser i anspråk. Bryggor spärras inte sällan av med gallergrindar, stängsel och taggtråd. För den majoritet av stockholmarna som inte äger någon båt är värdet av sådana bryggor begränsat. Vi vill därför se en skärpning av strategins åtgärd om att föra dialog med berörda båtklubbar om hur båtområden kan öppnas upp för att öka tillgängligheten till attraktiva strand- och parkområden. Det kan handla om att öppna upp bryggor för allmänheten, att öppna upp låsta grönytor eller att öppna upp klubbstugor för caféer. Att äga en båt bör inte vara en exklusiv biljett för att få vistas på vissa av stadens ytor.

Utvecklingen med båtpooler är i det här avseendet glädjande. Att kunna hyra olika sorters båtar, alltifrån några timmar till veckovis, är en utveckling som kan möjliggöra för fler att ta del av fritidsbåtlivet utan att själv äga en båt.

Vi välkomnar det övergripande målet om att skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar. Det är positivt och viktigt att många båtbyggare drifas av föreningar som håller kostnader nere och möjliggör för fler oavsett ekonomi att kunna ha båt.

Det är dock viktigt att nya hamnar inrättas på ändamålsenliga platser. Utgångspunkten måste vara att öka stockholmarnas tillgång till vattennära rekreation. Ibland kan det handla om att anlägga en ny badplats, att utveckla ett vattennära parkområde eller att anlägga en ny småbåtshamn. Nya hamnar ska anläggas på platser och sätt som öppnar upp snarare än hindrar vattennära rekreation för stockholmarna. Att bara ha som mål att öka antalet hamnar kan vara ett alltför trubbigt mål. På varje ny plats måste olika värden vägas mot varandra.

För att öppna upp befintliga båtuppläggningsplatser och båthamnar behöver mark saneras. Stockholms stad har enligt länsstyrelsen 48 förorenade områden med den högsta riskklassen som innebär störst risk för människors hälsa och miljö. En stor del av dessa är båtuppläggningsplatser (30 av 48 områden). De allra giftigaste platserna i staden är alltså oftast båtuppläggningsplatser. Staden måste ta fram en tidplan och finansieringsplan för sanering av dessa.

I strategin saknas det också resonemang om hur nya fritidsbåtshamnar och båtuppläggningsplatser ska tillskapas utan att marken och sedimenten blir förorenade. Det måste ställas krav på verksamheten och på de båtar som flyttas dit.

Användningen av giftiga båtbottnfärger måste minska. Under förra mandatperioden inleddes ett viktigt arbete med tillsyn av båtklubbar med inriktning på minskad användning av skadliga båtbottnfärger. Majoriteten har dock tagit bort finansieringen för detta arbete. Vi menar att arbetet behöver fortsätta och att miljö- och hälsoskydds-nämnden ska vara pådrivande för att fasa ut skadliga båtbottnfärger, något som också måste ske på nationell nivå och i samverkan med branschen. Stockholms stad bör också främja tillkomsten av fler båtbottentvättar.

Miljöförvaltningen har sedan år 2016 drivit ett projekt där metallhalter på båtskroven mättes. Projektet avvecklades tyvärr år 2020. Under projektet framkom att mätningarna utgjorde ett mycket bra stöd för båtclubbarna, både för att bibehålla engagemang hos sina medlemmar och för att kunna prioritera vilka båtskrov som behövde saneras först. Staden behöver bedriva ett förebyggande arbete med båtclubbarna utifrån lärdomarna från projektet.

Slutligen vill vi framföra att strategin behöver ha ett start- och slutdatum, precis som stadens andra strategier och handlingsplaner. Datumsatta strategier är viktiga för ansvarsutkrävandet och utgör en naturlig tidpunkt då det övergripande arbetet med strategin utvärderas. Ett slutdatum kan även sätta press på styrande majoriteter att agera i frågorna. Detta saknas i strategin för fritidsbåtlivet och riskerar alltså att försvåra uppföljningen av målen i den.

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

En strategi för fritidsbåtlivet i Stockholms stad har inkommit till nämnden syftande till att skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, effektiviteten för uppläggningsmarken samt skapa ett miljömässigt hållbart fritidsbåtliv.

Sverigedemokraterna instämmer i visionen om att fler ska göras delaktiga i fritidsbåtlivet. Stockholm är unikt med sin belägenhet i vattnet och närhet till skärgården, vilket är kvaliteter som bör förstärkas för att skapa en attraktiv stad.

Vi vill understryka vikten av att ökad kapacitet för småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar görs med stor hänsyn till den omkringliggande miljön. I stället för att omvandla populära gångstråk kan det i många fall vara mer fördelaktigt att förlänga bryggor till sjöss. På så sätt kan uppskattade platser behållas samtidigt som outnyttjad vattenyta används för att öka båtkapaciteten.

Ersättaryttrande

Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 25

Vägledning om riskvärdering vid förorenade områden. Anmälan om svar på remiss

Dnr E2022-01076

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna anmälan.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 20 april 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

§ 26

Moské inom fastigheten Harholmen 10, Skärholmen. Genomförandebeslut

Dnr E2022-01375

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna genomförandet av exploatering inom Harholmen 10 omfattande investeringsutgifter om 13,3 mnkr och investeringsinkomster om 1,1 mnkr och ger kontoret i uppdrag att genomföra projektet.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - 1 Att avslå genomförandet av exploateringen inom Harholmen 10.
 - 2 Att utreda möjligheterna att riva upp markanvisningsavtalet.
 - 3 Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna motsätter sig stadens planer att göra Skärholmens Moské till stadsdelens mest framträdande märkesbyggnad med placering invid infarten från E4. Nämnden bör i stället utreda hur bygget kan stoppas. Skärholmens Moské, aktören bakom bygget, kan genom en enkel granskning av hemsidan konstateras ha kopplingar till organisationen Milli Görüs.

Denna organisation har kritiserats av bland annat Frankrikes regering för dess uttryckliga vägran att ta avstånd från islamistisk extremism. Vid ett föreslaget anläggande av en Moské i Strasbourg uttryckte landets inrikesminister att kommunen i fråga inte bör understödja utländska påverkansoperationer.

Svenska Kommittén Mot Antisemitism är en annan organisation som riktat stark kritik mot Milli Görüs. I en artikel publicerad den 22 juni 2016 under rubriken ”Milli Görüs, Erdogan och ’judarna’” beskrivs utöver Milli Görüs kopplingar till Tayyip Erdogan organisationens tre ben. En orubblig tro på sharia, förakt för den västerländska livsstilen och besatthet av antisemitiska dogmer konstateras vara centrala pelare i organisationens trosföreställningar. Milli Görüs Sverige-fientliga värderingar är väl dokumenterade, och var ett bärande skäl till att politikern Mehmet Kaplan tvingades lämna sina uppdrag.

Sverigedemokraterna vill motverka organisationer som uppmanar till odemokratiska och Sverige-fientliga handlingar. Resultatet riskerar annars bli ännu fler korankravaller som bevitnades senast i påsk genom att ännu fler muslimer radikaliserar. Stoppas inte denna typ av allvarliga segregation i tid riskerar konsekvenserna att bli oöverblickbara.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V).

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 27**Markanvisning för ett Nobel Center vid Slussen inom fastigheten Södermalm 7:87 i stadsdelen Södermalm till Stiftelsen Nobel Center**

Dnr E2020-00445

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för ett Nobel Center inom fastigheten Södermalm 7:87 till Stiftelsen Nobel Center och ger exploateringskontoret i uppdrag att träffa markanvisningsavtal enligt förslag i utlåtandet.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 2 mars 2022.

Nämndens behandling av ärendet**Jäv**

Fredrik Sand (M) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Anders Edin (SD) föreslår att nämnden beslutar att bifalla förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Nobel Center har ambitionen att bli ett av Stockholms mest attraktiva besöksmål och det förväntade besöksantalet förväntas bli cirka 600 000 besök per år. Både Nacka och Värmdö kommuner är inne i expansiva skeden som kommer att öka befolkningen och ställa stora krav på framkomligheten i trafiken. Redan i dag är det stor trängsel från och till slussenterminalen, när man då förlägger en byggnad med så många besökare på platsen kommer det att bli ytterligare belastningen på kollektivtrafiken.

Den karaktäristiska vyn både uppifrån Katarinaberget och nerifrån slussen är någonting som är väl värt att bevara, området har även flertal kulturklassade hus som ligger i flera nivåer utmed berget. Den arkitektoniska framtoningen på den nya byggnaden kommer därför att ha en stor betydelse för hela området.

Att marken avses upplåtas med tomträtt till Stiftelsen Nobel Center, och inte säljs innebär att staden behåller marken och att avkastning på markvärdet liksom framtida markvärdestegringar tillfaller staden är någonting vi Sverigedemokrater ser mycket positivt på.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP), Susanne Wicklund (C), vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) och Clara Lindblom m.fl. (V).

Reservation

Anders Edin (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi ser mycket positivt på genomförandet av Nobel Center på den föreslagna platsen vid Slussen. Att Stockholm inom ett par år äntligen kommer få ett efterlängt Nobel Center är glädjande. Arvet efter Alfred Nobel lever kvar bland annat genom det prestigefyllda Nobelpriset och detta arv får nu fortsatt en plats att utvecklas och inspirera kommande generationer till att bidra med nya idéer för människans bästa. Nobel Center ska vara en plats där kunskap om världen möter litteraturen och konsten och där lusten väcks att lära sig mer

om hur människor, vårt samhälle och vår planet fungerar, för mänsklighetens gagn. Det ska vara en plats som alla stockholmare kan uppskatta och känna sig stolta över.

För projektet Slussen innebär markanvisningen att en tidigare beräknad försäljningsinkomst ersätts med en årlig tomträttsavgäld om 10 miljoner kronor. Att säkerställa god projektekonomi ur stadens hänseende är viktigt och vi ser därför positivt på att principen för de genomförda värderingarna utgått ifrån besluten om den tidiga markreservationen och således inneburit att det gjorts en marknadsmässig bedömning utifrån yornas framtida användning. Värderingarna är gjorda av exploateringskontorets värderare och godkända av stadens expertråd. Vi konstaterar att det i kommande beslut om avtal om exploatering kommer konkretiseras närmare vilka ytor som får kommersiell avgäld respektive tomträttsavgäld i enlighet med vad som gäller för bostäder.

Det är mycket viktigt att staden ställer höga krav på arkitekturens kvalitet och dess relation till omgivningen. Utformningen av Nobel Center beslutas formellt i den kommande bygglovsprocessen, där den sedan tidigare antagna detaljplanen, gestaltningsprogrammet för Nya Slussen och andra viktiga, centrala styrdokument som bland annat Arkitekturpolicyn och Byggnadsordningen anger inriktningen och de juridiska ramarna. Avslutningsvis konstaterar vi att frågan om driftsstöd ligger utanför exploateringsnämndens ansvarsområde och därmed inte är föremål för beslut genom föreliggande ärende.

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är glädjande att Nobelcenter till slut anvisats en plats. Det kommer att bli ett mycket attraktivt besöksmål med cirka 600 000 besök per år. Utställningar, vetenskapliga aktiviteter och spännande skolprogram kommer att möjliggöras med en lokalisering nära till tunnelbana, buss och sjötrafik. Vi socialdemokrater har konsekvent talat för värdet av etablerandet av Nobelcenter i Stockholms stad. Vi beklagar dock att processen har medfört stora merkostnader för staden och stockholmarna.

På Blasieholmen hade en plats sparats särskilt för en märkesbyggnad och Nobelcenter skulle passa mycket bra på platsen. I kommunfullmäktige fanns en stor majoritet som stod bakom beslutet och det var under Moderaternas ledning

som staden i december 2011 tecknade en avsiktsförklaring med Nobelstiftelsen om att verka för ett Nobelcenter just på Blasieholmen.

Efter valet år 2018 förhandlade Moderaterna dock bort Blasieholmen som plats för Nobelcenter. Anledningen var dels att Moderaterna internt inte klarade av att stå upp för projektet efter att en mycket resursstark granne på Blasieholmen bedrivit en stor opinionsbildningskampanj, och dels att strävan efter att styra staden var viktigare än projektet och de fördyringar det skulle kosta stockholmarna. Detta trots att de tidigare både lovat och beslutat att stå bakom projektet.

Ur demokratisk och ekonomisk synvinkel är det allvarligt att projektet med Nobelcenter stoppades på det sätt som skedde. Vi kan nu dra följande slutsatser om resultatet från majoritetens agerande.

- Stiftelsen Nobelcenter förlorade cirka 100 miljoner kronor i förgävesprojektering.
- Staden förlorade cirka 20 miljoner kronor i förgävesprojektering.
- Stadens kostnader för att förlägga Nobelcenter vid Slussen är cirka 635 miljoner kronor (tunnelbygge och grundläggning), att jämföra med stadens kostnader för att förlägga centret vid Blasieholmen (främst förlorade parkeringsintäkter) på cirka 227 miljoner kronor. Vissa av kostnaderna vid Slussen hade uppstått oavsett vem som fått tomten, men det är högst sannolikt att det presenterade förslaget har ökat kostnaderna.
- Intäkterna för Nobelcenters tomträtt blir cirka 230 miljoner kronor vid Slussen, och hade blivit ca 160 miljoner kronor vid Blasieholmen. Mellanskillnaden innebär en intäktsökning på 70 miljoner kronor.
- Att marken inte längre kommer att säljas till Atrium Ljungberg innebär en utebliven försäljningsinkomst på 481 miljoner kronor.

Sammantaget har den moderatledda majoritetens agerande med en framtvingad flytt av Nobelcenter kostat Stiftelsen Nobelcenter 100 miljoner kronor och Stockholms stad ungefär en halv miljard kronor. Den stora intäkt som gått förlorad när marken inte längre kommer att säljas innebär också att staden kommer att behöva lånefinansiera Slussenprojektet ytterligare. Det är anmärkningsvärt i relation till hur majoriteten agerat i andra angelägna investeringar som till exempel den länge diskuterade upprustningen av stadsbiblioteket. Detta är mycket beklagligt.

Att stockholmarna, till följd av Moderaternas maktspel, får betala en halv miljard kronor i merkostnader är en historiskt dålig affär för Stockholm.

Ersätтарыttrande

Maurice Forslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Johan Nilsson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Hampus Rubaszkin (MP) och Susanne Wicklund (C).

§ 28

Markanvisning för bostäder inom fastigheten Akalla 4:1 i Tensta till ByggVesta TT AB och överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder och lokaler inom fastigheten Akalla 4:1 i Tensta med ByggVesta TT AB och Svenska Stadsbyggen i Nacka Strand AB. Genomförandebeslut

Dnr E2022-01657

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att anvisa mark för bostäder inom fastigheten Akalla 4:1 i Tensta till ByggVesta TT AB.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att för egen del godkänna förslag till genomförandet av exploatering inom fastigheten Akalla 4:1 och föreslår att kommunfullmäktige godkänner förslag till genomförande för projekt Tenstaterrassen och att exploateringsnämnden medges rätt att genomföra projektet till en investeringsutgift om 168,4 miljoner kronor, en investeringsinkomst om 21,6 miljoner kronor och en total försäljningsinkomst om cirka 47,5 miljoner kronor.
- 3 Exploateringsnämnden beslutar att godkänna överenskommelse om exploatering med tomträttsupplåtelse respektive överlåtelse av mark inom Tenstaterrassen, del av Akalla 4:1, till ByggVesta TT AB med en preliminär köpeskilling om cirka 34,6 miljoner kronor enligt bilaga 1 och till Svenska Stadsbyggen i Nacka Strand AB med en preliminär köpeskilling om cirka 10,6 miljoner kronor enligt bilaga 2.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 3 maj 2022.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Johan Nilsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Vid protokollet

Kerstin Thörner